

Od šinobija (忍び) do nindže (忍者): Ugotovitve na osnovi Tatsukawa Bunko izdaj o Sarutobiju Sasukeju

Katsuya YOSHIMARU

Šinobi je naziv za posameznike, ki so se na Japonskem med 14. stoletjem in prvo polovico 17. stoletja v obdobju miru ukvarjali z vohunstvom, v vojnem času pa z izvidništvom in sabotažami. Zelo znani so bili šinobiji iz pokrajin Iga in Koka, imenovani Iga-mono oziroma Koka-mono. V relativno mirnem obdobju Edo so se šinobiji zaposlili pri zemljiških gospodih (daimyo), njihove dejavnosti pa so bile v javnosti redko opažene.

Istočasno so se, verjetno zaradi njihovega skrivnostnega obstoja, zasidrali v človeško domišljijo in nindže (ta predstavitev šinobije, upodobljene v leposlovnih delih, imenuje nindže), opremljene z nadčloveškimi sposobnostmi veščine ninjutsu, so se začeli pogostejše pojavljati v romanih in dramskih delih.

Večina romanov in dramskih del o nindžah se je ukvarjala z bodisi 1) uporabo ninjutsu za doseg nečesa pomembnega ali 2) uporabo ninjutsu za prevzame pravice do nasledstva ali prevrata. Manj pogoste so bile zgodbe, v katerih nindže opravljajo dejavnosti šinobijev v vojaškem smislu (zbiranje obveščevalnih podatkov, izvidništvo, sabotaža).

Sarutobi Sasuke je en od bolj znanih nindž. Nedavne raziskave so odkrile najstarejšo omembo njegovega imena in sicer v romanu z naslovom Enshokutaiheirakki iz druge polovice 18. stoletja. Sarutobi Sasuke se je pogosto pojavljal v kasnejših vojnih romanih in pripovedih (kodokan) o obleganju Osake (1614–1615).

Sarutobi Sasuke je zaslovel s serijo Tatsukawa Bunko, ki je izhajala v Osaki v obdobju Taishō (1910a). Sarutobi Sasuke, predstavljen leta 1913 v 40. številki Tatsukawa Bunko, je popolnoma spremenil splošno dojemanje nindž.

Sarutobi Sasuke se je izobraževal in vadil ninjutsu pod okriljem Tozawe Hakuunsaija, ninjutsu mojstra šole Koka. Sasuke je postal vazal Sanade Yukimurija in mu je služil s svojim znanjem ninjutsu. V nasprotju z večino predhodnih fiktivnih del, ki nindže opisujejo kot sumljive posameznike, ki uporabljajo dvomljive prijeme ninjutsu, je Tatsukawa Bunko Sarutobija Sasukeja upodobil kot zvestega posameznika, ki je vestno služil svojemu gospodarju. Tatsukawa Bunko je tudi prvi prikazal Sarutobija Sasukeja, ali katerega koli nindžo, kot pravično in junaško osebo, ki kaznuje razbojnike in druge nepridiprave ter pomaga ljudem v stiski. Upodobitve nindž v kasnejših romanih, igrah in filmih so sledile temu precedensu. Nindže so postali pozitivni junaki.

Lik Sarutobija Sasukeja naj bi nastal pod močnim vplivom lika Suna Wukonga iz kitajskega romana Potovanje na zahod. Morda še bolj pomembno je, da je Sasuke prikazan kot samuraj z znanjem ninjutsu, kar je verjetno posledica siceršnje usmeritve serije Tatsukawa Bunko, po kateri so glavni protagonisti samuraji. Tatsukawa Bunko je imel s svojimi zgodbami družinske pripadnosti in tovarštva zaveznikov širok krog bralcev med najstniško populacijo decchi (obratniški vajenci in trgovski pomočniki). Čeprav je leta 1924 Tatsukawa Bunko nehal izhajati, se je Sarutobi Sasuke pojavil v številnih kasnejših romanih, mangah, filmih in igrah. Do danes ostaja eden od najbolj znanih nindž.

Predavanje in prikaz v Mariboru, september 2015

Resnica o nindžah

Primerjava zgodovinskih 忍び (šinobi) in 忍者 (nindža) kot kulturnega fenomena

Raziskava kulture nindž na Fakulteti za humanistiko, pravo in ekonomijo, Univerza Mie, Japonska

Univerza Mie raziskuje nindže v sodelovanju z lokalno vlado, lokalno gospodarsko zbornico in turistično organizacijo mesta Iga, rojstnega mesta nindž.

1. Raziskovanje nindž (bolj natančno šinobijev) kot zgodovinske prisotnosti s pomočjo predhodno javno nedostopne ninjutsu literature.
2. Analiza prikaza nindž v japonski literaturi in dramatik. Raziskovanje nindž v tujih animacijah in filmih.
3. Znanstvena analiza fizičnih lastnosti in sposobnosti šinobijev/nindž v sodelovanju z naravoslovnimi raziskovalci in oddelki. Interdisciplinarni študij znanj in spretnosti nindž, opisanih v ninjutsu literaturi.

Če želite izvedeti več o nindžah:

●Ninja Bungei Kenkyu Dokuho, založba: Kasama Shoin, 2013

Prva strokovna publikacija na Japonskem o zgodovinskih šinobijih in nindžah, ustvarjenih v japonski literaturi.

http://kasamashoin.jp/2014/04/post_2888.html

http://kasamashoin.jp/shoten/ninja_set.pdf

●Iga Renkei Field Ninja Culture Conference: University-Community Partnership Program in Iga

Konferenca je v postopku oblikovanja podatkovne baze, ki bo zajemala literaturo, animacije in filme o nindžah. Pripravlja tudi mesečna predavanja o nindžah in mestu Iga ter izdaja ponatis ninjutsu literature. Konferenca načrtuje objavo rezultatov raziskave v angleškem jeziku (v digitalni obliki).

<http://www.human.mie-u.ac.jp/kenkyu/ken-prj/iga/>

O mestu Iga

Mesto je približno enako oddaljeno od Kjota, Osake in Nagoje ter svetišča Ise. Iga, rojstno mesto nindž, je bila ena strateško najpomembnejših lokacij na Japonskem v obdobju Sengoku (obdobje državljanske vojne, 16. stoletje). Muzej nindž Iga-ryu zbira in razstavlja predmete, povezane z nindžami, in prireja nastope nindž.

<http://www.iganinja.jp/> (v japonščini in angleščini)

<http://www.ninja-museum.com/> (v japonščini in angleščini)

Za več informacij o mestu Iga obiščite naslednje spletne strani.

<http://tourismmiejapan.com/municipality/iga.html> (v angleščini)

<http://tourismmiejapan.com/spanish/recommend/ninja.html>

(v španščini)

<http://tourismmiejapan.com/italian/recommend/ninja.html>

(v italijanščini)

<http://igakanko.net/> (v japonščini)

<http://www.igaueno.net/> (v japonščini)

Telo in duh nindž

Jinichi KAWAKAMI

Obstoj nindž je splošno znan tudi zunaj Japonske. So prepoznavni del japonske kulture, a hkrati žrtev zmotnih predstav. Pogosto so spregledana natančna zgodovinska pojasnila, utemeljena na zgodovinskih virih in študiju resnične umetnosti in duhovnosti nindž, zaradi česar so nindže narobe razumljene.

Ninjutsu je klasična vojaška taktika, ki med drugim združuje vohunstvo, izvidništvo, onemogočanje in zarotništvo, in se je razvila iz potrebe po samoohranitvi in samoobrambi (»sogo seizon gijutsu« v dobesednem prevodu pomeni »celovite preživetvene tehnike«). Hkrati je uporabno sredstvo izogibanja borbam in ustvarjanja mirnega, stabilnega in uravnoveženega sožitja, imenovanega »wa«. Nindže nikakor niso temačni bojovníki dvomljive integritete, kakor si jih ljudje pogosto predstavljajo.

Uspešni nindža mora biti inteligenčen, da lahko vohuni in kuje zaroto proti sovražniku, pa tudi fizično močen in okreten, da lahko ustrezno deluje v vsaki situaciji. Najpomembnejše lastnosti nindže pa so vztrajnost in vzdržljivost, da premaga vsako težavo, ter pravilna miselnost (seishin), zaradi katere nindža ohranja integriteto, tako da pusti lastne interese ob strani. Nindže se s temi lastnostmi ne rodijo, tudi jih ne pridobijo zgolj s prebiranjem knjig, ampak jih razvijejo s strogim telesnim in duhovnim treningom, ki se začne že v rani mladosti.

Pripravniki nindže razvijejo miselnost nindž s treningom, katerega cilj je doseči enost telesa in duha (shinshin-funi). Trening se izvaja v skladu s tradicionalnimi metodami, s pomočjo katerih nindže pridobijo teoretična in praktična znanja. Miselnost nindž, ki jo odlikujejo vztrajnost, seishin in duh wa, je možno razviti samo s strogim treningom, ki širi meje posameznikovih sposobnosti. Predpisana metoda treninga, ki se imenuje "苦行" ali "九業" (oba zapisa se prebereta kugyo; prvi pomeni pokoro, drugi pa devet nalog), pripravniki nindže, če jo ta izvaja dosledno in vestno, omogoči pridobitev nadčloveških sposobnosti. Še pomembnejša kot fizična sposobnost, da nindža uporabi svoje nadčloveške sposobnosti, je osnovna miselnost.

Kitajska pismenka za šinobi ("忍") ali nin pri besedi nindža je sestavljena iz pismenk za rezilo ("刃") in za srce ("心") ter ponazarja neomajno srce, a tudi brutalnost. Izraz šinobi nosi tudi pomena »tajnost« in »vzdržljivost«. Nin, kadar se zapiše kot "仁", pomeni dobrohotnost. Bistvo nindže, ki je dosegljivo le s strogim treningom, leži v odnosu hvalečnosti in sožitja, zajetih v besedi »nin/šinobu«.

Usklajenost telesa in duha je za nindžo bistvenega pomena. Dnevni telesni in duhovni trening, vojaška pripravljenost, izogibanje borbam z zbiranjem informacij in harmonično sožitje so pravi cilji nindže. Pristen nindža je duševno in fizično močan posameznik, ki v stiskah ohranja svojo integriteto in nesebično išče sožitje narave in človeka.

Zgodovina šinobijev (忍び)

Yuji YAMADA

V zgodovini so nindže imenovali šinobi. Prva poznana omemba šinobijev izvira iz obdobja Nanbokucho (1336–1392). Regionalne različice poimenovanja so rappa, suppa in kusa. Zemljiški gospodje (daimyo) v obdobju Sengoku (od konca 15. do konca 16. stoletja) so zaposlovali lastne šinobije, ki so se ukvarjali z zbiranjem informacij, pogosto pa so tudi sodelovali v prvih vrstah bitk.

Ena izmed pomembnih nalog šinobijev je bila vdreti v sovražnikov grad pred drugimi, četudi je to pomenilo prečkanje jarkov in plezanje po zidovih, in izvesti sabotažo, požig ali umor. Pokrajini Iga in Koka zaradi bližine Kjota in naravne obrambne zaščite z gorami nista bili deležni močnega vpliva fevdalnih gospodov. To je spodbudilo avtonomijo in njuni prebivalci so se sčasoma organizirali v oborožene skupine, imenovane ikki. Člani teh skupnosti, ki so bile poznane kot Iga-shu in Koka-shu, so občasno sodelovali v bojih kot plačanci sosednjih pokrajin.

Avtonomiji Ige in Koke sta utrpeli močan udarec sil Ode Nobunage. Po incidentu v Honnojiju, ki se je zgodil drugi dan, šestega meseca v desetem letu dobe Tensho (1582), so Iga-mono in Koka-mono (šinobiji iz Ige in Koke) pomagali Tokugawi Ieyasuju pobegniti iz Sakaija (Osaka) v domačo bazo v Ozakiju (Aichi) preko Shiroka (Suzuka, Mie) ter ga uspešno pospremili čez gorati teren Ige in Koke. Iga-mono in Koka-mono so tudi služili Ieyasuju, saj so se kasneje zanj borili v številnih bitkah. V zahvalo za njihove usluge jim je Ieyasu po vzpostavitvi šogunata v Edo podaril zemljišče v bližini gradu Edo in jih zaposlil kot stražarje gradu Edo. Nekateri Iga-mono in Koka-mono so se zaposlili pri zemljiških gospodih (daimyo), drugi pa so ostali v Igi ali Koki, kjer so se ukvarjali s kmetijstvom.

Zadnja bitka, v kateri so sodelovali šinobiji, je bil Shimabara upor v 14. letu dobe Kanei (1637). Ko je nastopilo obdobje miru in ni bilo več bitk za prevlado, so postale glavne naloge šinobijev zbiranje informacij o tekmečih in varovanje sankin kotai sprevodov. V tem obdobju so se začeli pojavljati tudi mnogi ninjutsu-sho oziroma razprave o znanjih in spretnostih ter miselnosti šinobijev, kar lahko kaže na dejstvo, da so šinobije dojemali kot samostojni poklic in ne zgolj kot vrsto vojaške taktike.

Bansenshukai, ki črpa iz starodavne kitajske vojaške razprave Umetnost vojne (Sun Tzu), druge vojaške literature in ninjutsu-sho, je nastal v četrtem letu dobe Enpo (1676). Njegov namen je bil ohranitev veščine šinobijev, ki so se prenašale iz generacije v generacijo.

Povsem zadnja naloga, dodeljena šinobijem, naj bi bila preiskava »črnih ladij« Mathewa C. Perryja, ko so te priplule v pristanišče Uruga šestega leta dobe Kaei (1853), ki spada v pozno Edo obdobje. Potem je poklic šinobija nehal obstajati.

